

ΛΕΝΑ ΜΑΝΤΑ

№1 ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ ΕΛΛΗΝΙΔΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

ΒΑΛΣ ΜΕ ΔΩΔΕΚΑ ΘΕΟΥΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Βαλς με δώδεκα θεούς**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Λένα Μαντά
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Άννα Μαράντη
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Βασιλική Παχουμίου

© Λένα Μαντά, 2005
© Φωτογραφίας εξωφύλλου: Collaboration JS/Arcangel
© Εικονιδίου εξωφύλλου: Svetlana Prikhnenko/Shutterstock
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2005

Πρώτη έκδοση: Ιούνιος 2005, 3.000 αντίτυπα
Δεύτερη έκδοση: Φεβρουάριος 2018, 125η χιλιάδα

ISBN 978-618-01-2480-4

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΛΕΝΑ ΜΑΝΤΑ

ΒΑΛΣ ΜΕ
ΔΩΔΕΚΑ ΘΕΟΥΣ

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΛΕΝΑΣ ΜΑΝΤΑ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ

- Βαλς με δώδεκα θεούς*, 2005
Θεανώ, η Λύκαινα της Πόλης, 2006
Το σπίτι δίπλα στο ποτάμι, 2007
Η άλλη πλευρά του νομίσματος, 2008
Έρωτας σαν βροχή, 2009
Το τελευταίο τσιγάρο, 2010
Δεν μπορεί, θα στρώσει! (διηγήματα), 2010
Χωρίς χειροκρότημα, 2011
Όσο αντέχει η ψυχή, 2012
Με λένε Ντάτα, 2013
Ήταν ένας καφές στη χόβολη, 2014
Τα πέντε κλειδιά, 2014
Μια συγγνώμη για το τέλος, 2015
Όσα ήθελα να δώσω (διηγήματα), 2015
Η εκδίκηση των αγγέλων, 2016
Γράμμα από χρυσό, 2017

Προλογικό σημείωμα του εκδότη

Όταν τον Σεπτέμβριο του 2004 γνώρισα πρώτη φορά τη Λένα Μαντά, κατά την υπογραφή του συμβολαίου για το βιβλίο της *Βαλς με δώδεκα θεούς*, τίποτα δεν προμήνυε ότι αυτή η συνάντηση θα ήταν η απαρχή μιας μακρόχρονης συνεργασίας. Είχα στα χέρια μου ένα σύγχρονο μυθιστόρημα κοινωνικού περιεχομένου, με καλοστημένους χαρακτήρες, πλοκή, ανατροπές και συναίσθημα, και απέναντί μου μια κυρία γελαστή, δυναμική, έξυπνη και προσγειωμένη. Δεν μπορούσα, βέβαια, τότε να προβλέψω ότι ο συγκεκριμένος συνδυασμός θα οδηγούσε σε αυτό που πολλά ΜΜΕ έχουν αποκαλέσει «εκδοτικό φαινόμενο Λένα Μαντά», ούτε ότι η επαγγελματική μας σχέση θα εξελισσόταν σταδιακά σε σχέση ζωής. Πρωτοφανή για τα ελληνικά δεδομένα η αγάπη των αναγνωστών για την ίδια και τα βιβλία της, αλλά και ο σεβασμός των βιβλιοπωλών και των ομοτέχνων της απέναντι στο ήθος και στον αέριο χαρακτήρα της. Ο επαγγελματισμός της, η εργασιομανία της, το πάθος και το μεράκι της μοναδικά. Οι αριθμοί που συνοδεύουν το όνομά της, από τις πωλήσεις των βιβλίων της μέχρι τις κριτικές που δημοσιεύονται από τους αναγνώστες της, πραγματικά εντυπωσιακοί. Η Λένα Μαντά αποτελεί ένα τεράστιο κεφάλαιο για τις Εκδόσεις Ψυχογιός, αλλά και για τον ελληνικό εκδοτικό χώρο εν γένει. Και της αξίζει.

Θάνος Ψυχογιός

Λίγα λόγια από μένα...

Η ιδέα για το βιβλίο αυτό γεννήθηκε ένα καλοκαίρι στο Ναύπλιο, ανάμεσα στην πιο πολύβουη, στην πιο παιχνιδιάρικη παρέα που θα μπορούσε να έχει κανείς δίπλα του.

Ο Κωστής είναι υπαρκτό πρόσωπο, αλλά εντυχώς για εκείνον η ζωή του δεν έχει τίποτα κοινό με τον ήρωά μου. Το μόνο κοινό που έχουν είναι αυτή η παιχνιδιάρικη διάθεση. Δεν νομίζω ότι θ' αναγνωρίσει τον εαυτό του εδώ μέσα, αλλά εγώ τον ευχαριστώ που χωρίς να το ξέρει μου έδωσε την ιδέα για το Βαλς με δώδεκα θεούς.

Το βιβλίο αυτό το αγάπησα πολύ, χωρίς να ξέρω το λόγο... Από την άλλη, πώς μπορείς ν' αγαπάς κάτι τόσο πολύ και παράλληλα να σε πνίγει, να σε καταπιέζει, να σε τρομάζει; Ίσως γιατί όταν το έγραφα, δεν κράτησα αποστάσεις ασφαλείας από τους ήρωες, ως όφειλα. Έγινε ένα με αυτούς τους τέσσερις και άρχισα να συμπάσχω.

Οι μοναχικές ώρες της συγγραφής του έγιναν ένας γλυκός βραχνάς και όταν έβαλα τη λέξη ΤΕΛΟΣ, ένιωσα ανακούφιση αλλά και μοναξιά...

Το αφιερώνω σε καθέναν από εσάς, είτε ένιωσε τη μεγάλη, αληθινή και απόλυτη φιλία είτε όχι...

Λένα Μαντά

*Ω άγιε αιθέρα, κι ω γοργές φτερωτές αύρες,
πηγές των ποταμών, των θαλασσίων κυμάτων
χαμογέλασμα αρίθμητο, κι ολωνών μάνα,
ω Γη! και συ που όλα τα πάντα βλέπεις, Ήλιε,
δείτε μ' εγώ θεός απ' τους θεούς τι πάσχω!*

*Αισχύλος, Προμηθεύς Δεσμώτης
(Μτφρ.: Ι. Γουπάρης)*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κάθισε αργά στη μεγάλη άσπρη πολυθρόνα που βρισκόταν στο μπαλκόνι του ξενοδοχείου. Κάθισε αργά, σαν άνθρωπος που τα χρόνια είχαν στραγγίξει από μέσα του κάθε δύναμη, κάθε διάθεση. Άφησε το βλέμμα του ν' ακουμπήσει στη θάλασσα σαν να μην μπορούσε ούτε κι αυτό ακόμη να σηκώσει τόσο τον βάραινε. Απέναντί του το ηφαιστειο της Σαντορίνης, μόνο μες στη μεγαλοπρέπειά του. Μοναξιά... Η μοίρα κάθε δυνατού που σπέρνει φόβο γύρω του. Πώς ν' αγαπήσεις κάτι που φοβάσαι; Πώς να πλησιάσεις κάτι που μπορεί να σε αφανίσει; Κάτω απ' τα πόδια του απλωνόταν η θάλασσα. Είχε κατακερματίσει τη στεριά που βρέθηκε αλαζονικά στο δρόμο της, αφήνοντας πίσω απότομα βράχια· βράχια κοφτερά· επικίνδυνα... Και σαν να μην ήθελε ούτε κι η ίδια τέτοια καταστροφή, κάθε που έδνε ο ήλιος, κάθε που βουτούσε στον υγρό του τάφο για να βγει από κει πάλι νικητής το ξημέρωμα, η θάλασσα για λίγο, για πολύτιμες στιγμές ομορφιάς, κοκκίνιζε ματωμένη.

Ευχαρίστησε νοερά τον ταξιδιωτικό του πράκτορα που του 'χε κλείσει δωμάτιο στο συγκεκριμένο ξενοδοχείο. Ήταν ό,τι έπρεπε. Εκεί και μόνο εκεί θα μπορούσε

να τελειώσει οριστικά με το παρελθόν. Είχε περάσει κοντά ένας χρόνος από τότε. Απόψε ήταν η στιγμή... Τώρα.

Οι αναμνήσεις σαν θάλασσα που ξυπνά όρμησαν στα ακρογιάλια του μυαλού του. Πήραν τις μνήμες που κρύβονταν καθηλωμένες πίσω απ' τα βράχια της λογικής· τις παρέσυραν και με τα κύματα τις σήκωσαν ψηλά. Το φως του ήλιου που έδυε τις φώτισε. Πολύ αργά για να κάνει πίσω τώρα. Ούτε και το 'θελε όμως. Εδώ κι ένα χρόνο προσπαθούσε να ξεφύγει. Κάθε φορά που έκανε ν' αγγίξει τις αναμνήσεις του, αυτές αγκύλωναν· ένας μικρός αχινός η κάθε λέξη, η κάθε στιγμή, το κάθε πρόσωπο... Όχι... Μόνο εκείνης το πρόσωπο... Γιατί άραγε ένιωσε την ανάγκη να γυρίσει πίσω τώρα; Τώρα, που ήταν έτοιμος να προχωρήσει με τη ζωή του. Μήπως ήταν λάθος να προσπαθήσει να φτάσει και ν' αγγίξει μόνος του τον πόνο; Οι αναμνήσεις όμως ήρθαν όπως πάντα απρόσκλητες· αλλά αυτή τη φορά δεν τις έδιωξε, αντίθετα βούτηξε μέσα στη λίμνη τους. Τα νερά ήταν θολά, στάσιμα, παγιδευμένα τόσο καιρό από εκείνον. Κολύμπησε δίπλα τους, τις κυνήγησε. Κι όταν κάποιες από αυτές πήγαν να κρυφτούν πίσω από πέπλα λησμονιάς, εκείνος τα παραμέρισε. Μερικά χρειάστηκε να τα κουρελιάσει. Φτάνει να κατάφερνε να ξαναζήσει βήμα-βήμα, μέρα με τη μέρα εκείνο τον υπέροχο χρόνο.

Δώδεκα μήνες. Γεμάτοι ανατροπές, δάκρυα, γέλια, απόγνωση... ελπίδα... Ελπίδα...

«Ελπίδα...»

Η φωνή του δεν ήταν αυτή; Να· είχε επιτέλους προφέρει τ' όνομά της χωρίς να σταλάξει ζεστή λάβα από τα μάτια του, χωρίς το γνωστό, ανεπιθύμητο, ατσάλινο χέρι να γραπώσει το λαιμό του. Ήδη έβλεπε το πρόσωπό της να θαμπώνει τη δύση, που γεμάτη ομορφιά και μεγαλείο ξεδιπλωνόταν μπροστά στα μάτια του. Το διά-

σημο ηλιοβασίλεμα της Σαντορίνης· η θάλασσα φαινόταν ακίνητη· η φύση σιωπούσε περιμένοντας να συντελεστεί το θαύμα· ο ήλιος βουτούσε στα γαλανά νερά και τα γέμιζε αίμα· τα ταλαιπωρημένα βράχια έπαιρναν τώρα την εκδίκησή τους, για απειροελάχιστες στιγμές κάθε μέρα, μπροστά στο διαβρωτικό μαρτύριο που ζούσαν εδώ και αιώνες από κείνη... Όταν ήταν παιδί, καθόταν με τις ώρες και φυλάκιζε το νερό στις μικρές του χούφτες προσπαθώντας να καταλάβει γιατί δεν ήταν γαλάζιο, αφού τα μάτια του έτσι το 'βλεπαν. Ολόγυρά του γαλάζιο, μα μόλις το 'πιανε γινόταν διάφανο... Θύμωνε και το τίναζε μακριά, κι έπειτα έπιανε κι άλλο, κι άλλο. Καθόταν έτσι για ώρες, μέχρι που η μητέρα του τον έβγαζε μελανιασμένο και μουλιασμένο από τη θάλασσα.

Τώρα ο ήλιος είχε πια αποσυρθεί. Σύμφωνα με τη μυθολογία που μάθαινε στο σχολείο — το αγαπημένο του μάθημα —, είχε φύγει με το ολόχρυσο άρμα του, για να ξεκουράσει στα απέραντο του ωκεανού τα κάτασπρα άλογά του. Η αδελφή του η Σελήνη με τα ολόχρυσά μαλλιά σε λίγο θα διαφέντευε εκεί όπου τη μέρα βασίλευε αυτός. Το σκοτάδι άρχισε να πέφτει, αλλά εκείνος ούτε που κινήθηκε να ανάψει κάποιο φως. Έτσι κι αλλιώς, τα γύρω μαγαζιά φώτιζαν αρκετά την απομονωμένη βεράντα του. Έτσι κι αλλιώς, οι αναμνήσεις βρίσκουν πάντα το δρόμο να έρθουν ακόμη και στο σκοτάδι...

Το πρόσωπο της Ελπίδας ξανάρθε μπροστά του. Σοβαρό όπως πάντα. Σπάνια χαμογελούσε εκείνη. Πιο πολύ τη θυμόταν συνοφρωμένη. Ακόμη κι όταν όλοι ξεκαρδίζονταν με τον απότομο τρόπο που ήξερε να μιλάει, ακόμη και τότε τους κοίταζε αυστηρά κι έλεγε: «Πότε θα σοβαρευτείτε επιτέλους;» Έπιασε τον εαυτό του να χαμογε-

λάει στην ανάμνηση. Ο πόνος είχε υποχωρήσει. Ακόμη και οι χωρίς λόγο τύψεις του πρώτου καιρού.

Αν...

Αν δεν της είχαν όλοι φορτωθεί με τα προσωπικά τους. Αν της είχαν αφήσει χρόνο για τον εαυτό της, τότε ίσως έβλεπε. Ίσως αναγνώριζε. Ίσως διάλεγε άλλο δρόμο... Αν εκείνη τη νύχτα την είχε πείσει. Αν... Μια τοσηδά λεξούλα με δυο γράμματα και είχε τη δύναμη να τσακίσει τον πιο δυνατό, να τρελάνει τον πιο ισορροπημένο, να καταστρέψει τον πιο οργανωμένο... Φτάνει να επέτρεπε κάποιος να εισβάλει στο σύστημά του. Το ένα αν γεννούσε δεκάδες άλλα. Και καθένα από αυτά φύτευε κι ένα αγκάθι στο μυαλό, κι αυτό το αγκάθι γεννούσε μια καινούργια ενοχή. Και τότε πια, βρισκόταν κι αυτός παραδομένος στην καταδίκη του πιο αδέκαστου κριτή του εαυτού του... Δεν είχε καταφέρει ούτε εκείνος να ξεφύγει. Έναν ολόκληρο χρόνο παραπατούσε ανάμεσα στην τρέλα και τη λογική. Κι αν πριν από αυτόν το χρόνο δεν είχαν προηγηθεί εκείνοι οι δώδεκα μήνες που άλλαξαν τη ζωή του, η άβυσσος της παράνοιας θα τον κατάπινε στα σκοτεινά νερά της. Αυτοί όμως οι δώδεκα μήνες... Σαν τους δώδεκα θεούς του Ολύμπου που κάποτε καθόριζαν τις ζωές των απλών θνητών, έτσι κι εκείνοι χάραξαν το δρόμο στο πεπρωμένο του.

Δώδεκα μήνες. Δώδεκα θεοί. Όρισαν. Διέταξαν. Εκτέλεσαν. Καθένας από αυτούς έβαλε τη δική του σφραγίδα στη ζωή τους και στο χαρακτήρα τους. Καθένας από αυτούς, λες και αντιπροσώπευε κάθε μήνα από αυτόν το χρόνο...

Ο Άρης, ο θεός του πολέμου... Αυτός τους γνώρισε... μέσα από καβγά... Έβαλε τη σφραγίδα του στο Μάρτιο...

Η Εστία, η θεά του σπιτιού... Αυτή βοήθησε τον ίδιο

να σταθεί και πάλι στα πόδια του... Έβαλε τη σφραγίδα της στο Μάιο...

Ο Ήφαιστος, ο θεός της φωτιάς... Αυτός μάλλον τα έκανε άνω-κάτω με τη φωτιά του... Έβαλε τη σφραγίδα του στον Ιούνιο...

Η Αθηνά, ο Ποσειδώνας, ο Δίας, ο Ερμής, η Αφροδίτη, η Δήμητρα, ο Απόλλωνας, η Ήρα και τέλος ο Άδης, ο θεός του Κάτω Κόσμου.

Σηκώθηκε από το αναπαυτικό κάθισμά του και στηρίχθηκε στο πέτρινο στηθαίο. Από κει έβλεπε τα γύρω μαγαζιά. Ήταν γεμάτα κόσμο που γελούσε, μιλούσε, διασκέδαζε. Απέναντι ο σκοτεινός όγκος του ηφαιστείου παρακολουθούσε αμέτοχος, αδιάφορος για όσα τριβέλιζαν τους ανθρώπους, για ό,τι είχαν στην καρδιά τους. Εκείνο στην καρδιά του είχε καυτή λάβα. Μπροστά σ' αυτήν, όλα ήταν χλιαρά. Δεν το ένοιαζε που είχε τόσο κόσμο απέναντί του. Εκείνο μέσα του είχε τον ίδιο τον Ήφαιστο να δουλεύει μέρα-νύχτα στο τεράστιο αμόνι του...

Πάλι ξέφευγε... Όχι... Έπρεπε να παραμείνει στα γεγονότα... Τέσσερις άνθρωποι: τρεις γυναίκες κι εκείνος. Πώς γνωρίστηκαν; Καμιά τρυφερή ηλικία δεν τους σύστησε. Καμιά εφηβεία δεν τους συντάραξε για να τους ενώσει. Στην ωριμότητά τους όλοι, με ζωές τακτοποιημένες ή... λίγο άνω-κάτω. Πώς δέθηκαν έτσι; Πώς πόνεσαν τόσο πολύ; Κάθισε πάλι και ένιωσε τις μνήμες να τον κατακλύζουν σαν ζεστό κύμα· σαν παλίρροια. Αφέθηκε... Απόψε θα συνέβαινε, επιτέλους. Θα τέλειωνε με το παρελθόν. Για να γίνει όμως αυτό, έπρεπε πρώτα να το ανασύρει. Να το στήσει εμπρός του, να το κοιτάξει κατάματα κι έπειτα να το αφήσει στην ησυχία του.

Απόψε, λοιπόν, ήταν η ώρα. Να θυμηθεί. Να τα πάρει όλα από την αρχή...

ΜΑΡΤΙΟΣ
Ο μήνας του Άρη

ΑΡΗΣ

Γιος του Δία και της Ήρας. Θεός του πολέμου. Πάντοτε ανακατεμένος σε κάποιο πόλεμο και δε λείπει ποτέ από κανένα πεδίο μάχης...

*...Καμιάν ευχή μην κάνεις και δεν είναι
στο χέρι των ανθρώπων ν' αποφύγουν
τη συφορά που η μοίρα τους τους γράφει...*

Σοφοκλής, *Αντιγόνη*
(Μτφρ.: Ι. Γουπάρης)

Χοντρές ψιχάλες βροχής άρχισαν να πέφτουν. Οι δρόμοι έχασαν το μονότονο, μουντό χρώμα τους. Γέμισαν σκουρόχρωμες βούλες. Σε λίγο θα έχαναν και τον προσορισμό τους. Από οδικές αρτηρίες θα μετατρέπονταν σε κανάλια. Μια αστραπή διέκοψε τη γαλάζια ενότητα τ' ουρανού που εδώ και λίγη ώρα είχε χάσει την ηρεμία του. Ελάχιστα δευτερόλεπτα πέρασαν προτού ο κόσμος σειστεί συθέμελα από ένα δυνατό κεραυνό. Άγριες οι διαθέσεις του καιρού λοιπόν... Οι διαβάτες τάχυναν το βήμα τους. Ήταν μόλις πέντε και έμοιαζε σαν να 'ναι νύχτα. Κάποιοι θα προλάβαιναν να φτάσουν στον προσορισμό τους προτού γίνουν μούσκεμα. Δεν ήξεραν και φυσικά ούτε και τους ενδιέφερε που στον ενδέκατο όροφο εκείνου του γυάλινου θηρίου, στις πέντε και μισή ακριβώς, σε μια μικρή τελετή, ο πρόεδρος και το διοικητικό συμβούλιο της *Auto Corporation* θα τον βράβευαν για τις επιδόσεις του στην εταιρεία.

Εκτός από τη γενναία αύξηση, τον περιμένε και ο τιμητικός τίτλος του Γενικού Διευθυντή, θέση που καθ' υπέρβαση δινόταν πρώτη φορά σε τόσο νεαρό στέλεχος.

Ο Κωστής επιμελήθηκε τη γραβάτα του για πέμπτη ίσως φορά τα τελευταία δέκα λεπτά. Αν και φαινόταν ανόητο, είχε αγωνία. Ήξερε τι θα γινόταν εδώ και τρεις μέρες που τον είχε καλέσει ο πρόεδρος στο γραφείο του για να του το ανακοινώσει. Είχε παλέψει γι' αυτό τα τελευταία οκτώ χρόνια. Τριάντα χρόνων ήταν όταν προσελήφθη στην εταιρεία σαν απλός πωλητής αυτοκινήτων, άγνωστος μεταξύ αγνώστων και με την αγωνία ενός παιδιού που θα ερχόταν στον κόσμο σε λίγους μήνες. Ήταν και νιόπαντρος. Είχαν παντρευτεί με την Αντιγόνη, ύστερα από δεσμό μόλις λίγων μηνών, ακριβώς εξαιτίας της εγκυμοσύνης της. Ούτε και το 'χε σκεφτεί καθόλου. Μόλις του το είπε, εκείνος της πρότεινε να παντρευτούν. Δυο μήνες μετά το γάμο τους, όμως, η εταιρεία όπου εργαζόταν ανάμεσα στις άλλες περικοπές... περιέκοψε και τον ίδιο, αφήνοντάς τον μεν χωρίς δουλειά, αλλά γεμάτο πανικό για το μέλλον.

Ήταν περήφανος· δεν ήθελε βοήθεια από κανέναν. Η οικογένειά του ήταν δική του υπόθεση, και ποτέ του δεν είχε αποφύγει καμιά ευθύνη ούτε την είχε μετατοπίσει σε άλλους ώμους. Η Αντιγόνη γκρίνιαζε καθημερινά να ζητήσουν βοήθεια από τους γονείς της, αλλά εκείνος αρνιόταν πεισματικά. Μάλιστα της είχε ζητήσει πολύ ευγενικά, αλλά αυστηρά, να μην τους πει καν ότι είχε μείνει άνεργος.

«Μου ζητάς να πω ψέματα στους γονείς μου;» είχε τσιριξεί, και ο Κωστής δεν μπόρεσε ν' αποφύγει μια γκριμάτσα ενόχλησης, καθώς η φωνή της είχε διαπεράσει με επίπονο τρόπο το τύμπανο και είχε τεντώσει επικίνδυνα το νευρικό του σύστημα.

«Σου ζητάω να μην τους πεις την αλήθεια...» αποκρίθηκε ήρεμα. Δεν έπρεπε να χάσει την ψυχραιμία του. Αν γινόταν αυτό, θ' ακολουθούσαν οι γνωστές υστερίες της και δεν έπρεπε να ταράζεται. Ήταν πια πέντε μηνών έγκυος.

«Μα είναι το ίδιο! Θα με ρωτήσουν πώς πας με τη δουλειά σου! Τι θα τους πω;»

«Θα τους πεις “μια χαρά” και θ' αλλάξεις συζήτηση! Αντιγόνη, σε παρακαλώ, προσπάθησε να ηρεμήσεις και να με καταλάβεις! Μόλις μάθουν ότι δεν έχω δουλειά, θα θελήσουν να μας βοηθήσουν και αυτό ακριβώς θέλω ν' αποφύγω! Οι άνθρωποι, μόλις έμαθαν ότι θα παντρευτούμε, μας αγόρασαν όλο αυτό το τεράστιο σπίτι, το επίπλωσαν και γενικά μας έκαναν έναν ονειρευμένο γάμο, γνωρίζοντας ότι οι γονείς μου δεν ήταν σε θέση να βοηθήσουν...»

«Δεν ήταν σε θέση ή δεν ήθελαν; Γιατί σου αρέσει να ερμηνεύεις τα πράγματα όπως σε βολεύουν;»

Την κοίταξε πληγωμένος. Δεν ήταν η πρώτη φορά που οι γονείς του αποτελούσαν το κόκκινο πανί στη συζήτηση. Ποτέ δεν προσποιήθηκαν ότι θέλησαν αυτόν το γάμο και ειδικά με τις συνθήκες κάτω από τις οποίες έγινε, αλλά κρατούσαν τις σκέψεις τους για τον εαυτό τους και φυσικά και για τον ίδιο. Ποτέ δεν έκαναν κάτι που θα έθιγε τη γυναίκα του ή τους γονείς της, αλλά...

«Δε θα υποκριθώ ότι οι γονείς μου ενέκριναν το γάμο μας, ωστόσο συμφώνησαν. Κι αν μπορούσαν, θα είχαν βοηθήσει. Ξέρεις καλά ότι οι σπουδές μου στο εξωτερικό τόσα χρόνια ήταν οικονομική αφαιμάξη για τα ήδη επιβαρυσμένα οικονομικά τους!»

«Κι εγώ σου λέω...»

«Είσαι εκτός θέματος, Αντιγόνη! Για μία ακόμη φορά! Και επειδή δε θέλω να ταράζεσαι στην κατάσταση

σου, η συζήτηση θα σταματήσει εδώ! Αλλά επιμένω σε αυτό που είπα: Δε θα πεις στους γονείς σου τίποτα!»

«Και πώς θα τα βγάλουμε πέρα;»

Τα «έβγαλαν πέρα» όμως. Λίγες βδομάδες αργότερα, βρέθηκε η δουλειά στην *Auto Corporation*. Χαμηλός ο μισθός στην αρχή. Πολύ λίγος για τις τρεις ξένες γλώσσες που ήξερε, καθώς και για τα πτυχία εξ Αμερικής πάνω στη διοίκηση επιχειρήσεων, στους υπολογιστές και στη διαφήμιση. Δεν τον πείραξε. Ήξερε ότι θα πετύχαινε. Η δουλειά αυτή ήταν τ' όνειρό του, από τότε που σπούδαζε. Φτάνει να κατάφερνε να τον προσέξουν τα κατάλληλα άτομα. Φτάνει να ξεχώριζε τόσο ώστε να τον περάσουν στα γραφεία. Χρειάστηκαν τρία χρόνια... τρία χρόνια σκληρής δουλειάς με τις κεραίες τεντωμένες για την πολυπόθητη ευκαιρία. Σχεδόν δεν το πίστεψε όταν ήρθε. Πού να φανταστεί ότι το νέο μοντέλο που έβγαλε η εταιρεία στην αγορά θα ήταν το εισιτήριό του; Ένα μικρό αυτοκίνητο, ευέλικτο και οικονομικό, κατάλληλο για μετακινήσεις μέσα στην πόλη, που όμως οι πωλήσεις του ήταν τέτοιες και η αδιαφορία του αγοραστικού κοινού τόσο μεγάλη, ώστε η εταιρεία είχε σχεδόν αποφασίσει την απόσυρσή του.

Ξενύχτησε ατέλειωτα βράδια πάνω σε προϋπολογισμούς και σε προσχέδια. Η μικρή Ισμήνη, που ήταν ήδη τριών χρόνων, ξυπνούσε πολλές φορές μέσα στη νύχτα και τον πλησίαζε επιζητώντας την προσοχή του, αλλά εκείνος την έστελνε στο κρεβάτι της, χωρίς να της ρίξει ούτε μια ματιά. Δεν μπορούσε να τη δει, μια και τα μάτια του ήταν γεμάτα σχεδιαγράμματα. Δεν μπορούσε να την ακούσει· τ' αυτιά του βούιζαν από την προσπάθεια και την κούραση.

Τα μάτια της κόρης του, που ήταν ίδια με τα δικά του, τον κοιτούσαν με παράπονο προτού γεμίσουν θυμό για

την άδικη απόρριψη που το παιδικό μυαλό της δεν μπορούσε να χωρέσει. Τρία χρόνια τώρα, ο πατέρας της ζούσε μόνο για την καταραμένη αυτή εταιρεία με τα αυτοκίνητα. Τα ίδια αυτοκίνητα που της στερούσαν την αλάνα, το πάροκο, την ελευθερία κινήσεων. Τι την ένοιαζαν λοιπόν; Ίσα ίσα, τ' αντιπαθούσε και τώρα είχε ένα λόγο παραπάνω. Εκείνη ήθελε να παίξει με τον πατέρα της. Ήθελε να την πάει στις κούνιες, όπως πήγαιναν οι άλλοι μπαμπάδες τις φίλες της. Ήθελε να την πάρει αγκαλιά ή να την καθίσει στο γραφείο του και να ζωγραφίσουν μαζί. Τι κι αν εκείνος, προτού συρθεί αποκαμωμένος στο κρεβάτι του, περνούσε πρώτα από το δικό της για να τη φιλήσει και να τη σκεπάσει; Εκείνη κοιμόταν και δεν τον καταλάβαινε. Τι κι αν στο πορτοφόλι του κουβαλούσε φωτογραφίες της; Μήπως και η ίδια δεν είχε φτάσει στο σημείο να τον βλέπει πια μόνο από φωτογραφίες; Τι κι αν όλα γίνονταν γι' αυτήν; Εκείνη θα προτιμούσε ένα λιγότερο επιτυχημένο στέλεχος εταιρείας, αλλά πιο επιτυχημένο μπαμπά κοντά της.

Ο μπαμπάς της, όμως, δεν ήξερε ούτε φανταζόταν τίποτε απ' όλα αυτά. Όλες του οι δυνάμεις ήταν στραμμένες στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, καθώς ετοιμάζε την τελειότερη και πιο επαναστατική πρόταση που μπορούσε να γίνει για την προώθηση του νέου μοντέλου. Είχε βάλει σ' εφαρμογή όλα όσα είχε διδαχθεί στην Αμερική τόσα χρόνια. Είχε δώσει τον καλύτερό του εαυτό.

Όταν παρουσιάστηκε με τον τεράστιο φάκελο στα χέρια και ζήτησε να δει τον ίδιο τον πρόεδρο, η έκφραση της γραμματέως του ήταν τουλάχιστον κωμική, αλλά εκείνος δεν μπόρεσε να γελάσει. Παιζόταν η ίδια του η ζωή. Και παιζόταν για μέρες... Τον έστειλαν από προσωπάρχη σε προσωπάρχη, από το ένα τμήμα στο άλλο και κανένας δεν τον έπαιρνε σοβαρά. Η βαριά μεταλλι-

κή πόρτα με το σήμα της εταιρείας παρέμενε κλειστή και, το χειρότερο, άρχισε να απομακρύνεται. Τώρα δεν τον άφηναν ούτε μέχρι τον ενδέκατο όροφο να φτάσει, όπου ήταν ο πρόεδρος. Κατάφερε να γίνει ανέκδοτο στα χείλη όλων: ο πωλητής που νομίζει ότι θα σώσει την εταιρεία και το νέο της αυτοκίνητο! Καμιά φορά όμως τ' ανέκδοτα, ακριβώς επειδή κυκλοφορούν από στόμα σε στόμα, φτάνουν και στα κατάλληλα αυτιά... Έτσι έμειναν πολλά στόματα ανοιχτά, όταν μια μέρα ζήτησε ο ίδιος ο πρόεδρος να τον δει. Αυτό κι αν ήταν επανάσταση! Πρόσωπο μυθικό για τους περισσότερους υπαλλήλους εκεί μέσα, πρόσωπο που οι πιο πολλοί είχαν δει μόνο σε φωτογραφίες κοσμικών περιοδικών, δεν μπορούσαν να καταλάβουν πώς τα είχε καταφέρει ένας απλός πωλητής να πετύχει αυτή τη συνάντηση!

Όταν ο Κωστής πέρασε την πόρτα και βρέθηκε σε εκείνο τον τεράστιο χώρο με τις τζαμαρίες ολόγυρα, που επέτρεπαν στον κάτοχό του να αισθάνεται λίγο-πολύ σαν τον Δία καθισμένο στον Όλυμπο, με όλο τον κόσμο, τους κοινούς θνητούς, στα πόδια του, ένωσε τέτοιο δέος που για δευτερόλεπτα έχασε κάθε επαφή με την πραγματικότητα. Η απόσταση που χρειάστηκε να διανύσει από την πόρτα μέχρι το γραφείο, για ν' απλώσει το χέρι του στον άνθρωπο-μύθο που τον κοιτούσε, του φάνηκε η μεγαλύτερη της ζωής του. Τα πόδια βούλιαζαν στην παχιά μοκέτα και η ψυχή του βούλιαζε σε ωκεανούς πανικού. Ξαφνικά, συνειδητοποίησε πως είχε καταφέρει το αδιανόητο και είχε όλη την καλή θέληση να κάνει μεταβολή και να φύγει τρέχοντας, όσο ήταν καιρός. Ο ασπρομάλλης κύριος με το καλοσυνάτο πρόσωπο, που δεν ήταν άλλος από τον πρόεδρο, ξαφνικά φάνταζε στα μάτια του πολύ επικίνδυνος. Ο χώρος με τα ήρεμα και γλυκά χρώματα, πολύ επιθετικός. Όλες αυ-

τές οι πόρτες τριγύρω έδειχναν έτοιμες ν' ανοίξουν και από εκεί να βγουν δεκάδες μπράβοι και να τον βγάλουν έξω σηκωτό. Άρχισε να ιδρώνει.

Τώρα που το θυμόταν και τότε έβρεχε. Ο ουρανός είχε κυριολεκτικά ανοίξει με τον ίδιο τρόπο που κι αυτός επιθυμούσε ν' ανοίξει η γη να τον καταπιεί.

«Νεαρέ μου, κάνατε πολύ κόπο να φτάσετε ως εδώ, ώστε να υποθέσω ότι θέλατε να θαυμάσετε τη διακόσμηση του γραφείου μου! Αν είστε έτοιμος λοιπόν, θα ήθελα να μάθω γιατί τόσο καιρό επιμένετε να δείτε εμένα και μόνο εμένα!»

Συνήλθε απότομα. Ένας παγωμένος αέρας τον φύσηξε και συνήλθε. Είχε την ευκαιρία του και επειδή θα ήταν και η μοναδική, δεν έπρεπε να την αφήσει να πάει χαμένη. Άρχισε να μιλάει. Στην αρχή, η φωνή του έτρεμε και σε κάθε κεραυνό έσπαγε. Μόλις όμως μπήκε για τα καλά στο θέμα του, τίποτα δεν τον σταματούσε. Με απόλυτη σαφήνεια και αυτοπεποίθηση, παρουσίασε στον πρόεδρο όλο το σχέδιό του για τη διαφημιστική καμπάνια που είχε σκεφτεί: προϋπολογισμοί, διαγράμματα, όλα πέρασαν από τα μάτια του προέδρου, που κάθε λεπτό γέμιζαν όλο και περισσότερο ενδιαφέρον. Όταν έφτασαν μάλιστα και στο κόστος της διαφημιστικής εκστρατείας, σε σχέση με τις απώλειες που θα έφευγε η απόσυρση στην εταιρεία, το πλήγμα στο γόητρό της αλλά και τα στοιχεία που έδειχναν ότι μια τέτοια διαφημιστική προσέγγιση, τόσο καινούργια στην Ελλάδα, δεν μπορούσε παρά να πετύχει, ο πρόεδρος σχεδόν χαμογελούσε.

Μόλις ο Κωστής ολοκλήρωσε την παρουσίαση, ένωσαν σαν να 'χε στραγγίξει από μέσα του και η τελευταία σταγόνα δύναμης. Τώρα ήταν χειρότερα απ' ό,τι στην αρχή. Έκαιγε ολόκληρος σαν να είχε πυρετό. Το βλέμ-

μα του συνάντησε το πέπλο της βροχής έξω απ' το παράθυρο και ευχήθηκε να βρισκόταν στο δρόμο, κάτω από την ευεργετική δροσιά που μόνο το νερό μπορούσε να του προσφέρει εκείνη τη στιγμή. Ο πρόεδρος έπιασε το βλέμμα του και χαμογέλασε.

«Μοιάζετε με άνθρωπο που πνίγεται!» του είπε.

«Το αντίθετο, κύριε πρόεδρε! Αυτή τη στιγμή, ευχόμεν να ήμουν στο δρόμο, κάτω από αυτή τη βροχή!»

«Νομίζω ότι, προς το παρόν, ένα ποτήρι νερό θα κάλυπτε τις ανάγκες του οργανισμού σας και θα σας γλίτωνε από ένα άσχημο κρουολόγημα! Πάντως, φαίνεστε κουρασμένος...»

«Ήταν πολύ μακρύς και επίπονος ο δρόμος για έναν πωλητή, από την έκθεση του ισογείου στον ενδέκατο όροφο του γραφείου σας!»

Του έδωσε το νερό προτού του δώσει και την απάντηση: «Είναι ασυνήθιστο να ζητάει ένας πωλητής να με δει! Παρ' όλα αυτά, οφείλω να ομολογήσω ότι μ' εντυπωσίασε τόσο η επιμονή σας όσο και η πρότασή σας. Βέβαια, η πρόταση θα πρέπει να περάσει και από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας, στο οποίο θα κληθείτε να την παρουσιάσετε».

Όλα ήταν περίεργα. Θύμιζαν λίγο αμερικανική ταινία. Η τεράστια αίθουσα με το μεγάλο τραπέζι στο κέντρο, όλοι αυτοί που τον κοιτούσαν με δυσπιστία, ο πρόεδρος στην κορυφή να του χαμογελάει ενθαρρυντικά... Το σχέδιο, πάντως, πέρασε. Έτυχε της ομόφωνης έγκρισης του συμβουλίου. Αυτό που κανένας δεν περίμενε ήταν η απήχηση της καμπάνιας στους καταναλωτές. Οι πωλήσεις έσπασαν όλα τα ρεκόρ της τελευταίας δεκαετίας και η καριέρα του τις ακολούθησε. Ο πωλητής έγινε διευθυντής του διαφημιστικού τμήματος σε

μια νύχτα. Το όνομά του έγινε γνωστό και το ότι ήταν ο μόνος που μπορούσε να δει τον πρόεδρο χωρίς ραντεβού τον κατέταξε οριστικά στα μυθικά πρόσωπα της εταιρείας.

Ένας κεραυνός διέκοψε την εισβολή του παρελθόντος στο σήμερα. Έφτιαξε πάλι τη γραβάτα του. Είχε φτάσει ψηλά, μπορούσε να κόψει λίγο ταχύτητα. Ήταν τριάντα οκτώ χρόνων και είχε ξεχάσει να είναι οτιδήποτε άλλο εκτός από υπάλληλος της *Auto Corporation*. Οκτώ χρόνια δεν είχε πάει διακοπές, δεν είχε λείψει ούτε μια μέρα από τη δουλειά, κι ακόμη και τα σαββατοκύριακα περνούσε ώρες ατελείωτες κλεισμένος στο γραφείο του στο σπίτι, παρέα με υποθέσεις της εταιρείας που δεν προλάβαινε να κοιτάξει όλη τη βδομάδα. Ήταν όμως περήφανος. Τώρα πια μπορούσε να προσφέρει στη γυναίκα του και στην κόρη του ό,τι λαχταρούσε η ψυχή τους. Είχαν λεφτά, είχαν κοινωνική θέση... Έπρεπε όμως να παραδεχτεί πως του έλειπαν πολύ, πως το τίμημα της επιτυχίας ήταν ιδιαίτερα βαρύ για την οικογενειακή του ζωή. Είχε σκοπό να ζητήσει μια μεγάλη άδεια για να κάνει ένα ταξίδι με την Αντιγόνη. Της το χρωστούσε. Ίσως το καλοκαίρι να πήγαιναν και διακοπές όλοι μαζί. Τόσα χρόνια έστελνε τη γυναίκα του με το παιδί να παραθερίσουν, να κάνουν τα μπάνια τους, κι εκείνος έλιωνε στο καμίνι της καλοκαιρινής Αθήνας αδιαμαρτύρητα. Τώρα όμως όλ' αυτά έπρεπε να σταματήσουν. Στο κάτω κάτω, ένα κάστρο είχε μείνει απόρθητο, αυτό του αντιπροέδρου. Αλλά ήταν ακόμη νέος, μπορούσε να περιμένει...

Κοίταξε τη βροχή που δε φαινόταν να θέλει να σταματήσει το τραγούδι της. Οι δρόμοι γέμισαν νερό και ομπρέλες. Κάτω από κάθε ομπρέλα, ένας άνθρωπος. Ένας άνθρωπος που τσαλαβουτούσε σε λασπόνερα, αλ-

λά που η αγωνία της καθημερινότητας τον έκανε να μην καταλαβαίνει ότι είχε γίνει ήδη μούσκεμα. Αδιάφοροι οδηγοί σήκωναν πίδακες στο πέρασμά τους. Αθήνα. Μια πόλη ασφυκτικά πυκνοκατοικημένη, που είχε γεμίσει καυσαέριο και αυτοκίνητα. Είχε και η εταιρεία του μερίδιο, όπως και όλες οι εταιρείες εισαγωγής αυτοκινήτων. Κάθε χρόνο έβρισκαν και κάτι νέο, μια πρόταση πιο δელταστική από την προηγούμενη, για να παρακινήσουν τους ανθρώπους να ρίξουν άλλο ένα αυτοκίνητο στους ήδη γεμάτους δρόμους. Προσπαθούσαν να τους πείσουν, κι έτσι να γίνει η ζωή τους ακόμη πιο δύσκολη. Τι σημασία είχε όμως; Εκείνος χάρη στη σταθερά ανοδική πορεία των πωλήσεών τους είχε φτάσει στην κορυφή.

Η πόρτα χτύπησε και ως συνήθως, χωρίς να περιμένει απάντηση, εισέβαλε στο χώρο η Ευγενία. Ήταν ιδιαιτέρως τα τελευταία πέντε χρόνια. Την προσέλαβε ταυτόχρονα με την προαγωγή του, τότε που είχε προβιβαστεί σε διευθυντή του διαφημιστικού τμήματος. Η πρόσληψή της αποτέλεσε ένα ηχηρό χαστούκι στα πρότυπα της εταιρείας, όπου, εκτός από τα υπόλοιπα απαραίτητα προσόντα που αφορούσαν στις γνώσεις και τις ικανότητες, η εξωτερική εμφάνιση είχε κι αυτή το μερίδιο που της αναλογούσε στη λήψη της απόφασης για την πρόσληψη κάθε ενδιαφερομένου. Πώς αλλιώς να εξηγηθεί ότι ειδικά όλες όσες ασκούσαν χρέη γραμματέως σ' αυτή την εταιρεία μπορούσαν παράλληλα να δουλέψουν μπροστά από το φακό μια φωτογραφικής μηχανής, χωρίς να έχουν τίποτα να ζηλέψουν από ένα κατ' επάγγελμα μοντέλο;

Όταν η Ευγενία ήρθε για τη συνέντευξη, ο Κωστής κυριολεκτικά τα έχασε. Ήταν μια γυναίκα γύρω στα σαράντα, ψηλή, τουλάχιστον ένα κι ογδόντα πέντε, με φυσιογνωμικά χαρακτηριστικά τόσο ασύμμετρα, που έλε-

γες πως το πρόσωπό της ήταν βγαλμένο από πίνακα μοντέρνας ζωγραφικής ιδιόρρυθμου ζωγράφου, σε περίοδο μεγάλης έμπνευσης ή μεγάλης... παράνοιας. Σε όλα τα παραπάνω, υπήρχαν και τουλάχιστον είκοσι επιπλέον κιλά, σπαρμένα σε πιθανά και απίθανα σημεία του σώματός της. Μια γυναίκα Κουασιμόδος, αλλά παράλληλα το πιο απίθανο, το πιο καταπληκτικό, το πιο χαρισματικό πλάσμα που είχε γνωρίσει.

Η Ευγενία είχε αποδεχτεί την ασχήμια της από πολύ μικρή και ίσως γι' αυτό είχε πλάσει ένα χαρακτήρα σύμφωνα μ' αυτήν και εξαιτίας αυτής. Έβλεπε τη ζωή από άλλη οπτική γωνία, αν και γι' αυτό το τελευταίο, ο Κωστής υπέθετε ότι έφταιγαν τα ασύμμετρα τοποθετημένα μάτια της. Με άριστη μόρφωση, γνώριζε έξι ξένες γλώσσες και αν υπήρχε βραβείο ταχύτητας και καλής οργάνωσης, ήταν δικό της πέρα από κάθε αμφιβολία. Η ευστροφία της συναγωνιζόταν το χιούμορ της. Ένα χιούμορ μάλλον καυστικό, που πάντα περιλάμβανε και τον εαυτό της φτάνοντας στον αυτοσαρκασμό. Το πλάσμα αυτό, στερημένο από κάθε εξωτερική ομορφιά, είχε συγκεντρώσει μέσα του ικανότητες θαυμαστές και χαρίσματα τόσο αξιολάτρευτα, ώστε όποιος τη γνώριζε καλύτερα έφτανε να αγνοεί την ασχήμια της.

Εκείνη την πρώτη μέρα, όταν τον είδε να στέκεται άναυδος, του χαμογέλασε. Αντίθετα με όλα τ' άλλα πάνω της, τα δόντια της ήταν ολόισια και το χαμόγελό της λαμπερό και καθαρό όσο κι ενός παιδιού.

«Αν αισθάνεστε άσχημα», του είπε, «ίσως είναι καλύτερα να καθίσετε! Στην προηγούμενη εταιρεία που ζήτησα δουλειά, ο υποψήφιος προϊστάμενος λιποθύμησε όταν με είδε!»

«Με συγχωρείτε...» ψέλλισε εκείνος αμήχανος για την αναίδειά του.

«Δεν πειράζει! Σαράντα χρόνια που κοιτάζομαι στον καθρέφτη, έχω συνηθίσει τον εαυτό μου! Δεν μπορώ να έχω την ίδια απαίτηση απ' όλους όμως! Πάντως, ευχαριστώ που με δεχτήκατε!»

Έκανε να φύγει, αλλά ο Κωστής τη σταμάτησε. Δε θα συγχωρούσε ποτέ τον εαυτό του, αν δεν έδινε μια ευκαιρία σ' αυτή τη γυναίκα. Ποιος; Αυτός, που χάρη στην ευκαιρία που ζήτησε και του δόθηκε, έφτασε εκεί που έφτασε και ζητούσε σήμερα και γραμματέα!

Δέκα λεπτά αργότερα, την είχε κιόλας προσλάβει. Τόσα χρειάστηκαν για να βεβαιωθεί πέρα από κάθε αμφιβολία ότι του ήταν απολύτως απαραίτητη! Οι υπόλοιπες που περίμεναν για τη συνέντευξη, όταν τους ανακοίνωσε ότι η θέση είχε καταληφθεί από την Ευγενία, έφυγαν μακαρίζοντας την τύχη τους που γλίτωσαν από προοιστάμενο παράφρονα και με περιέργα γούστα, που άγγιζαν τη διαστροφή. Η είδηση για την πρόσληψη ενός τέρατος έκανε τον κύκλο της εταιρείας, πασπαλισμένη με τόση υπερβολή ώστε ο ίδιος ο πρόεδρος έφτασε μέχρι το γραφείο του, για να δει με τα ίδια του τα μάτια τη νέα τρέλα του προστατευομένου του. Η Ευγενία, που δεν ήταν ούτε κουφή στα κουτσομπολιά και στην κριτική που ασκούσαν σε βάρος της οι συνάδελφοι, ούτε ανόητη να μην καταλάβει το λόγο της επίσκεψης του προέδρου, τον υποδέχτηκε γελαστή, τον πέρασε στο γραφείο του Κωστή και εξαφανίστηκε.

Ο πρόεδρος γύρισε στον Κωστή με ύφος χαμένο.
«Αρχίζω ν' αμφιβάλλω για σένα!»

«Γιατί, κύριε πρόεδρε; Τι έκανα;»

«Μα πώς σου ήρθε να προσλάβεις μια τέτοια... ασχήμια για γραμματέα σου;»

«Γιατί;»

«Γιατί έχεις γίνει ανέκδοτο στα χείλη όλων για τα γούστα σου!»

«Αυτό, εσείς κι εγώ, ξέρουμε ότι δεν είναι η πρώτη φορά που γίνεται μ' εμένα! Ανέκδοτο είχα γίνει και τότε που ζητούσα να σας δω, εγώ, ένας απλός πωλητής με μεγάλα όνειρα! Δικαιώθηκα όμως!»

«Ναι, αλλά με αυτήν εδώ...»

«Δικαιώνομαι κάθε μέρα! Η Ευγενία είναι σπάνιο πλάσμα!»

«Αυτό το πιστεύω! Μα δε σου χαλάει το στομάχι;»

«Αντίθετα, μου φτιάχνει τη διάθεση με το χιούμορ της, είναι ικανότατη πέρα από κάθε προσδοκία και γενικά είμαι ευτυχής που την προσέλαβα, ξεπερνώντας τον ύφαλο της εμφάνισης που, αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς, δεν είναι και το ζητούμενο για τη θέση που προορίζεται! Γραμματέα ήθελα, κύριε πρόεδρε, δεν ήθελα μοντέλο!»

«Και το αποκαλείς απλώς ύφαλο; Μα δεν μπορούσες να βρεις κάποια με τα προσόντα της αλλά πιο εμφανίσιμη;»

«Φαίνεται πως όχι! Εξάλλου, δείτε το κι αλλιώς! Έχοντας την Ευγενία δίπλα μου, δεν έχω κανένα πρόβλημα με τη γυναίκα μου όταν δουλεύω ως αργά μαζί της στο γραφείο!»

«Αυτό θα το δεχτώ! Εμένα η δικιά μου με σταυρώνει κάθε μέρα εξαιτίας της Νίνας!»

Ο Κωστής δεν του απάντησε βέβαια ότι η Νίνα μπορεί να είχε εμφάνιση μοντέλου, αλλά ακριβώς εξαιτίας αυτού έπρεπε να είχε ακολουθήσει και το συγκεκριμένο επάγγελμα, αντί να βασανίζει τον υπολογιστή της. Η Νίνα ήταν μια ακόμη εξαίρεση στον κανόνα της εταιρείας, που ήθελε τους υπαλλήλους όμορφους αλλά και ικανούς. Έχανε φακέλους, μπέρδευε ραντεβού, αλλά ποτέ δεν έχανε το κραγιόν της, ποτέ δεν ερχόταν ατημέλητη. Τίποτε από αυτά δεν του είπε. Μόλις ο πρόεδρος

έφυγε, η Ευγενία μπήκε στο γραφείο του και κάτι στο ύψος της δεν του άρεσε. Τον κοίταζε περιέργα.

«Τι έχεις εσύ;»

«Σε κοιτάζω και αναρωτιέμαι...»

«Για ποιο πράγμα;»

«Αν ψάχνεις να βρεις τα λόγια για να μου πεις ότι δε με χρειάζεσαι άλλο!»

«Και γιατί να μη σε χρειάζομαι άλλο;»

«Δεν είμαι ανόητη. Καταλαβαίνω για ποιο λόγο ήρθε σήμερα ο πρόεδρος εδώ! Μάλλον σου είπε ότι πρέπει ν' αλλάξεις γραμματέα!»

«Άκουσε, Ευγενία, ο μόνος λόγος για να φύγεις από αυτό το γραφείο είναι να έχουν απολύσει πρώτα εμένα!»

«Μα, νόμισα...»

«Καταλαβαίνω, αλλά σου εξηγώ ότι έχω πλήρη ελευθερία στην επιλογή των συνεργατών μου! Και η επιλογή μου είσαι εσύ και αυτό δεν αλλάζει!»

«Μήνυμα ελήφθη!»

«Ωραία, για να κάνουμε και καμιά δουλειά!»

Η Ευγενία είχε φύγει, αλλά ήταν αδύνατον να κρύψει το γεμάτο ευγνωμοσύνη χαμόγελό της.

Με τον ίδιο τρόπο τού χαμογελούσε και τώρα.

«Αφεντικό...»

Πάντα έτσι τον αποκαλούσε, από την πρώτη μέρα. Και τον λάτρευε. Σαν πιστό σκυλί παρακολουθούσε κάθε του κίνηση, κάθε του γκριμάτσα. Τον διάβαζε σαν ανοιχτό βιβλίο, επικοινωνούσε μαζί του σχεδόν με τηλεπάθεια. Πολλές φορές δε χρειαζόταν καν να της μιλήσει και η Ευγενία έκανε αυτό που έπρεπε να γίνει. Η σκέψη του ταυτιζόταν απόλυτα με τη δική της. Όπως και τώρα...

«Αφεντικό, άσε τις αναμνήσεις γιατί σε περιμένουν επάνω!»

«Πού το ξέρεις ότι είχα μπλέξει με το παρελθόν;»

«Έτσι που κοιτάς τη βροχή, σαν να προσπαθείς να μετρήσεις τις σταγόνες, τι άλλο θα μπορούσες να κάνεις;»

«Θα μπορούσα να σκέφτομαι το νέο υποκατάστημα που ανοίγουμε!»

«Αποκλείεται! Όταν σκέφτεσαι τη δουλειά, κάθεσαι πάντα στο γραφείο, παίζεις πάντα με την πένα σου και το ύφος σου είναι διαφορετικό!»

«Τι έχει δηλαδή;»

«Τα μάτια σου μικραίνουν και τα ρουθούνια σου ανοίγουν σαν του κυνηγόςκυλου που οσμίζεται θήραμα!»

«Πρέπει ν' ανησυχώ που με ξέρεις τόσο καλά;»

«Εγώ πάντως στη θέση σου θ' ανησυχούσα! Ένας συνεργάτης που σε ξέρει τόσο μπορεί πάντα να γίνει επικίνδυνος!»

«Θα το έχω υπόψη μου για το μέλλον!»

Το μέλλον... Πόσο όμορφο του φαινόταν πια!

Όταν μπήκε στη μεγάλη αίθουσα του ενδέκατου ορόφου, όπου τον περίμεναν όλοι, αισθάνθηκε ότι είχε επιτέλους φτάσει στο τέρμα ενός δύσκολου δρόμου, αλλά εκεί πια είχε εξασφαλίσει τον προσωπικό του παράδεισο. Έσφιξε πολλά χέρια, ανταπέδωσε δεκάδες χαμόγελα και ένιωσε στην πλάτη του τόσα φιλικά χτυπήματα όσα και τα συντροφικά μαχαιρώματα που είχε αποκρούσει στα πέντε χρόνια της συνεχούς ανόδου του.

Μπήκε στο σπίτι του σφυρίζοντας, με μια σαμπάνια στο ένα χέρι και ένα κουτί γλυκά στο άλλο. Δεν είχε πει τίποτα στην Αντιγόνη για την προαγωγή του, γιατί ήθελε να της κάνει έκπληξη. Κοίταξε ικανοποιημένος γύρω του. Όλα βρίσκονταν στη θέση τους όπως πάντα. Ακόμη και η φωτιά στο τζάκι ήταν όπως έπρεπε: χαμηλή αλλά λαμπερή. Η γνώριμη μυρωδιά του σπιτιού του τον τύλιξε και τον χαλάρωσε. Η γυναίκα του είχε αδυναμία

στ' αρωματικά κεριά και γι' αυτό υπήρχαν παντού, σκορπίζοντας το διακριτικό τους άρωμα μαζί με τη γλυκιά θαλπωρή της μικροσκοπικής φλόγας τους.

Έκανε ένα βήμα και τότε πρόσεξε τις τρεις μεγάλες βαλίτσες που βρίσκονταν μπροστά του και χαλούσαν την αρμονία του χώρου. Τι ήθελαν εκεί; Μα πού ήταν όλοι; Ξαφνικά, η απόλυτη ησυχία που επικρατούσε τον ενόχλησε περισσότερο και από τον πιο εκκωφαντικό θόρυβο.

«Αντιγόνη! Ισμήνη! Μα πού είστε;»

Η γυναίκα του εμφανίστηκε αθόρυβα από το χολ που οδηγούσε στις κρεβατοκάμαρες. Δεν τον πλησίασε. Στάθηκε μακριά και σταύρωσε τα χέρια στο στήθος.

«Μα τι ησυχία είναι αυτή; Πού είναι το παιδί;» τη ρώτησε.

«Στους γονείς μου...»

«Απόψε βρήκες να τη στείλεις; Απόψε που θέλω να γιορτάσουμε όλοι μαζί; Έγινα γενικός διευθυντής, Αντιγόνη! Καταλαβαίνεις τι σημαίνει αυτό;»

«Φαντάζομαι ό,τι και οι προηγούμενες προαγωγές σου! Περισσότερα λεφτά, ατέλειωτες ώρες δουλειάς και... έπαρση!»

«Δε σε καταλαβαίνω! Τι έπαθες απόψε; Δε χαίρεσαι για μένα; Για μας;»

Έκανε ένα βήμα προς το μέρος της· ένα χαμόγελο που πάγωσε. Η Αντιγόνη του έκανε νόημα να σταματήσει, να μην την πλησιάσει. Πήγε και στάθηκε μπροστά στο τζάκι. Σχεδόν εκνευρίστηκε μαζί της.

«Μπορείς να μου πεις τι συμβαίνει;» ρώτησε. Ξαφνικά θυμήθηκε και τις βαλίτσες. «Και τι δουλειά έχουν αυτές οι βαλίτσες στο σαλόνι;»

Γύρισε και τον κοίταξε. Οι ανταύγειες της φωτιάς στο πρόσωπό της του έκαναν κακό. Τον απωθούσε ξαφνικά κάτι πάνω της.

Μια νύχτα με βροχή, ένα απότομο φρενάρισμα και μια καραμπόλα. Σπασμένα φανάρια στην άσφαλτο και τέσσερις οδηγοί να αλληλοκοιτάζονται και να αλληλοκατηγορούνται. Ο Κωστής, η Μαρίνα, η Ελπίδα, η Ναταλία... Έτσι άρχισαν όλα... Δώδεκα μήνες ακολούθησαν. Γεμάτοι ανατροπές, δάκρυα και γέλια για τους τέσσερις που ξεκίνησαν αντίπαλοι, έγιναν φίλοι και κατέληξαν να ξεπεράσουν ακόμη κι αυτό το στάδιο. Έγιναν ο ένας για τον άλλο το «τώρα», το «σήμερα», το «πάντα». Σαν τους δώδεκα θεούς του Ολύμπου, που κάποτε καθόριζαν τις ζωές των απλών θνητών, έτσι κι εκείνοι οι δώδεκα μήνες σφράγισαν το πεπρωμένο τους. Δώδεκα μήνες. Δώδεκα θεοί. Όρισαν. Διέταξαν. Εκτέλεσαν.

*Ένα σύγχρονο μυθιστόρημα
για τις ανθρώπινες σχέσεις, τη φιλία και τον έρωτα.*

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ. ΣΗΜ. 21348

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η